

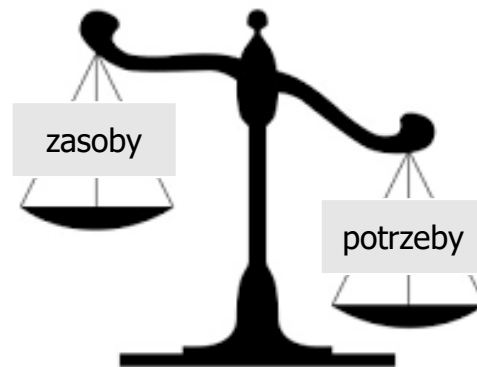
Wykład:

Zbrodnia i kara – model

racjonalnych zachowań przestępców

Ekonomia i ekonomia przestępczości

Ekonomia - nauka badająca, jak ludzie radzą sobie z rzadkością, czyli sytuacją w której niegraniczone potrzeby zestawiamy z ograniczonymi zasobami.

Ekonomia przestępczości - koncentruje się na wpływie bodźców na zachowania przestępcze, na sposobie podejmowania decyzji przestępczych w otoczeniu rynkowym, a także na wykorzystaniu analizy korzyści i kosztów do oceny alternatywnych strategii ograniczania przestępczości.

Dlaczego ekonomia zajmuje się przestępczością?

- Wysokie koszty przestępczości.
- Duże przepływy pieniężne.
- Zaangażowane pieniądze publiczne (policja, wymiar sprawiedliwości); kwestia alokacji zasobów.
- Związek przestępczości z innymi agregatami makroekonomicznymi (poziomem zatrudnienia i bezrobocia, wskaźnikami ubóstwa itp.).
- Efektywność polityki zwalczania przestępczości.

Transnational Crime	Estimated Annual Value (US\$)
Drug Trafficking	\$426 billion to \$652 billion
Small Arms & Light Weapons Trafficking	\$1.7 billion to \$3.5 billion
Human Trafficking	\$150.2 billion
Organ Trafficking	\$840 million to \$1.7 billion
Trafficking in Cultural Property	\$1.2 billion to \$1.6 billion
Counterfeiting	\$923 billion to \$1.13 trillion
Illegal Wildlife Trade	\$5 billion to \$23 billion
IUU Fishing	\$15.5 billion to \$36.4 billion
Illegal Logging	\$52 billion to \$157 billion
Illegal Mining	\$12 billion to \$48 billion
Crude Oil Theft	\$5.2 billion to \$11.9 billion
Total	\$1.6 trillion to \$2.2 trillion

Koszty netto i brutto przestępczości w USA

Szacunkowe koszty netto przestępczości w USA wynoszą ok. **1.655 mld USD** (co przekracza 10% PKB).

Szacunkowe koszty brutto przestępczości w USA wynoszą ok. **3.216 mld USD** (co przekracza 20% PKB).

The total cost of crime	\$ (billions)
Crime-induced production	646
Opportunity costs	253
Risks to life and health	756
Transfers	1561
Gross	\$3216
Net of transfers	\$1655
Net per capita (dollars)	\$5284

- 1.Koszty zwalczania przestępczości (policja, sądy, więzienia, DEA, sejfy, alarmy etc.)
- 2.Strata czasu ofiar i sprawców
- 3.Wycena życia / zdrowia ofiar przestępstw
- 4.Pieniadze uzyskane w wyniku kradzieży / przywłaszczenia mienia

17 284 zabójstw, 135 755 gwałtów, 319 356 napadów rabunkowych

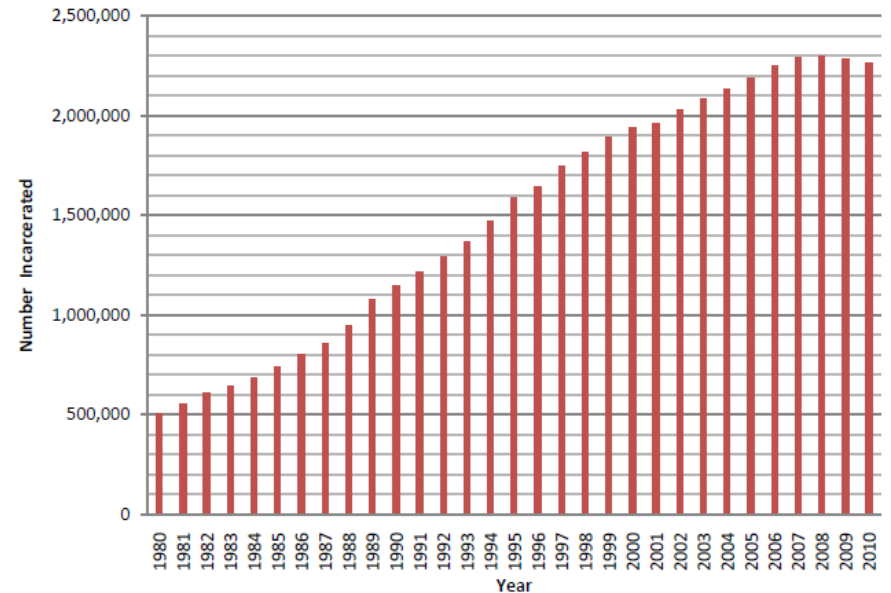
Ekonomiczne koszty przemocy (wg rodzajów), 2022

w mld USD PPP

COST COMPONENT	DIRECT COST	INDIRECT COST	MULTIPLIER	TOTAL ECONOMIC IMPACT
Military expenditure	3,813	-	3,813	7,626
Internal security	2,619	-	2,619	5,238
Private security	594	-	594	1,187
Homicide	100	949	100	1,149
Suicide	1	713	1	715
Violent crime	45	444	45	534
Refugees and IDPs	4	454	4	461
GDP losses	-	281	-	281
Incarceration	64	-	64	128
Fear	-	71	-	71
Conflict deaths	18	-	18	36
Peacebuilding	12	-	12	24
Small arms	11	-	11	22
Peacekeeping	5	-	5	10
Terrorism	1	6	1	7
Total	7,286	2,918	7,286	17,489

Źródło: Institute for Economics & Peace. *Global Peace Index 2023*.

Wydatki na policję i więzienia w USA, 2010

Ogółem: **113,5 mld USD**

794 tys. policjantów

57,3 tys. USD mediana wynagrodzenia

Źródło: D. Anderson, *The Cost of Crime*, 2011.

2020 r.: 655 tys. policjantów;
65,6 tys. USD mediana wynagrodzenia

Koszt utrzymania więzień
ok. **81 mld USD** rocznie

Koszty walki z przestępczością - policja

Lata	Budżet (w mld PLN)
2017	9,2
2016	9,0
2015	8,6
2014	8,6
2013	8,6
2012	8,3
2011	8,1
2010	7,6
2009	8,3
2008	8,5
2007	7,2
2006	6,2
2005	6,0
2004	5,9
2003	5,5
2002	5,3

Źródło: KGP,
MSWiA.

Wydatki Komendy Głównej Policji w 2021 r.: **12,1 mld zł** [NIK, 2022]

Zatrudnienie w policji

Rok	Stan etatowy	Stan zatrudnienia	Przyjęcia do służby	Zwolnienia ze służby
31.12.2010	102 309	97 416	3098	4523
31.12.2011	102 309	97 366	5731	5809
31.12.2012	102 309	96 225	5150	6305
31.12.2013	102 309	97 697	5787	4333
31.12.2014	102 309	98 804	4073	2983
31.12.2015	102 309	98 843	3033	3007
31.12.2016	102 309	99 938	5092	3989
31.12.2017	103 309	98 771	4151	5364
31.12.2018	103 309	98 759	4518	4470
31.12.2019	103 309	98 820	4655	4567
31.12.2020	103 309	97 899	4 373	5 234
31.12.2021	103 309	100 557	6684	4053
31.12.2022	105 309	101 000		

Wynagrodzenia w policji (VI.2022)

Lp.	Stanowisko służbowe	Grupa zaszeregowania	Uposażenie netto
1	Komendant Główny Policji	16	17.865
2	Zastępca Komendanta Głównego Policji	15	16.462
3	Komendant wojewódzki Policji	14a	11.704
4	Komendant powiatowy (miejski, rejonowy) Policji	12	9.135
5	Kierownik referatu	7	6.078
6	Detektyw/asystent	5	5.320
7	Dzielnicowy/kontroler ruchu drogowego	4	4.908
8	Policjant	2	4.474
9	Kursant	1	3.539
	<i>Kursant przed ukończeniem 26 roku życia</i>	1	3.666
	<i>Kursant po ukończeniu 26 roku życia</i>	1	3.582

Koszty walki z przestępczością - bezpieczeństwo publiczne i wymiar sprawiedliwości

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021		
	Budżet państwa i budżet środków europejskich				Budżet państwa	Budżet środków europejskich
	mld zł				%	
OGÓŁEM	457,3	485,2	585,6	594,1	87,7	12,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	16,8	18,9	19,7	23,3	98,9	1,1
Wymiar sprawiedliwości	12,7	13,7	14,9	16,2	99,2	0,8

Liczba więźniów w Polsce

		Ogółem	W tym		
			Tymczasowo aresztowani	Skazani	Ukarani
Stan na 31 grudnia	2010	80 728	8389	71 867	472
	2011	81 382	8159	72 692	531
	2012	84 156	7009	76 657	490
	2013	78 994	6589	71 595	810
	2014	77 371	6238	70 125	1008
	2015	70 836	4162	65 664	1010
	2016	71 528	5576	65 079	1053
	2017	73 822			
	2018	72 204			
	2019	74 564			
	2020	70 716			
	2021	71 874			
	2022	71 228			

Źródło: MSWiA, 2017.

Źródło: SW, 2023.

Wydatki na więziennictwo w 2022 r.: ok. **6,0 mld PLN**. Wydatki na utrzymanie jednego osadzonego w 2022 r.: miesięczne **4 506 zł**, roczne **54 070 zł**.

Przestępstwa w Polsce

Rok	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	% wykrycia
2021	820 846	588 210	71,20
2020	765 408	564 020	73,30
2019	796 557	586 030	73,10
2018	768 049	567 775	73,40
2017	753 963	545 008	71,70
2016	748 459	501 877	66,50
2015	799 779	524 380	64,70
2014	867 855	573 824	65,20
2013	1 061 238	720 510	67,00
2012	1 119 803	769 604	67,80
2011	1 159 554	807 064	68,70
2010	1 138 523	783 428	67,90
2009	1 129 577	766 075	67,10
2008	1 082 057	721 925	65,90
2007	1 152 993	752 698	64,60
2006	1 287 918	812 347	62,40
2005	1 379 962	816 861	58,60
2004	1 461 217	829 079	56,20
2003	1 466 643	815 824	55,20
2002	1 404 229	777 326	54,90
2001	1 390 089	753 940	53,80
2000	1 266 910	609 884	47,80
1999	1 121 545	507 987	45,00

Przestępstwo stwierdzone to przestępstwo będące zbrodnią lub występkiem ściganym z oskarżenia publicznego, w tym także przestępstwem skarbowym, objęte postępowaniem przygotowawczym zakończonym, w wyniku którego potwierdzono zaistnienie czynu zabronionego.

Źródło: KGP, 2022.

Model racjonalnych zachowań przestępczych G. Beckera

Gary Becker:

*Crime and Punishment:
An Economic Approach*

„Journal of Political
Economy”, 76/1968

Jednostki podejmują racjonalne decyzje.

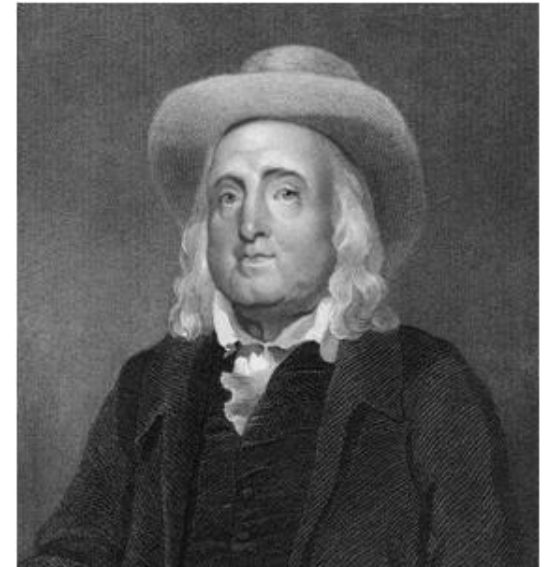
Jako racjonalni decydenci, potencjalni przestępcy opierają swoją decyzję, czy popełnić przestępstwo, **na subiektywnej ocenie oczekiwanych kosztów i korzyści.**

Homo oeconomicus

Pogoń za własnym interesem, jako cecha charakterystyczna dla każdego człowieka, jako jedyna motywacja ludzkiego działania.

„Natura poddała człowieka władzy dwóch przemożnych panów: przykrości i przyjemności. Oni to zarówno wskazują nam, co powinniśmy robić, jak i decydują o tym, co robimy”.

Jeremy Bentham (1748-1832)

Racjonalność

Być racjonalnym, znaczy tyle, co **maksymalizować swoją użyteczność** przy określonym i ograniczonym dostępie do dóbr (czy zasobów).

Użyteczność rozumiana jest jako różnica między korzyściami i kosztami związanymi z podejmowanymi decyzjami.

Słowo racjonalny pochodzi od łacińskiego ratio – rozum. W ujęciu słownikowym oznacza: „zgodny z rozumem”, „mający rozumowe podstawy”, „przemyślany”, „logiczny”, „rozsądny” ; „oparty na jasnym myśleniu i rozsądku” .

Użyteczność działań przestępczych

$$U = B - C$$

gdzie:

U – użyteczność (*utility*), jaką czerpie przestępca z popełnionego czynu

B – korzyści (*benefits*) przestępcy

C – koszty (*cost*) przestępcy

Korzyści przestępców

- dochód pochodzący z przestępstwa
- korzyści psychiczne (uznanie grupy, adrenalina)
- inne

Koszty przestępców

- kara więzienia / *opportunity cost* – utracone zarobki/
- koszty przygotowania przestępstwa (np. broń, narzędzia)
- czas poświęcony na planowanie
- koszty psychiczne (strach, odrzucenie społeczne)
- ryzyko utraty zdrowia bądź życia

Osądzania - prawomocne skazania i warunkowe umorzenia osób dorosłych

Rok	Ogółem osądzania*)	Ogółem skazani	W tym na												Warunkowe umorzenia (stan w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego)
			grzywnę samoistną		ograniczenie wolności			pozbawienie wolności		grzywnę obok pozbawienia wolności	karę mieszaną	25 lat pozbawienia wolności	dożywotnie pozbawienie wolności	środki karne samoistne	
			ogółem	w tym z zaw.	ogółem	w tym z zaw.	w tym praca na cele publiczne	ogółem	w tym z zaw.						
w liczbach bezwzględnych															
2014	322 174	295 353	63 078	998	33 009	897	32 829	199 167	163 534	75 258	0	66	23	10	26 022
2015	285 511	260 034	61 461	705	31 096	648	31 006	167 028	133 076	60 512	370	64	6	9	24 609
2016	321 342	289 512	98 776	238	61 720	178	63 939	125 368	81 673	34 343	3 544	68	20	16	30 678
2017	269 197	241 436	84 721	90	53 854	41	56 566	99 346	54 819	23 021	3 424	50	12	29	26 352
2018	304 586	275 768	90 491	45	78 172	27	80 541	103 814	54 302	20 809	3 212	41	24	14	27 823
w odsetkach**)															
2014	100,0	91,7	21,4	1,6	11,2	2,7	99,5	67,4	82,1	37,8	x	0,02	0,01	0,00	8,1
2015	100,0	91,1	23,6	1,1	12,0	2,1	99,7	64,2	79,7	36,2	x	0,02	0,00	0,00	8,6
2016	100,0	90,1	34,1	0,2	21,3	0,3	103,6	43,3	65,1	27,4	1,22	0,02	0,01	0,01	9,5
2017	100,0	89,7	35,1	0,1	22,3	0,1	105,0	41,1	55,2	23,2	1,42	0,02	0,00	0,01	9,8
2018	100,0	90,5	32,8	0,0	28,3	0,0	103,0	37,6	52,3	20,0	1,16	0,01	0,01	0,01	9,1

Kalkulacja kosztów uwięzienia – utracone zarobki

Kara więzienia	Liczba miesięcy	Utracone zarobki przy średnim miesięcznym dochodzie netto								
		0	500	1000	1500	2000	3000	5000	7000	10000
3 mies.	3	0	1500	3000	4500	6000	9000	15000	21000	30000
6 mies.	6	0	3000	6000	9000	12000	18000	30000	42000	60000
1 rok	12	0	6000	12000	18000	24000	36000	60000	84000	120000
2 lata	24	0	12000	24000	36000	48000	72000	120000	168000	240000
3 lata	36	0	18000	36000	54000	72000	108000	180000	252000	360000
5 lat	60	0	30000	60000	90000	120000	180000	300000	420000	600000
10 lat	120	0	60000	120000	180000	240000	360000	600000	840000	1200000
15 lat	180	0	90000	180000	270000	360000	540000	900000	1260000	1800000
25 lat	300	0	150000	300000	450000	600000	900000	1500000	2100000	3000000

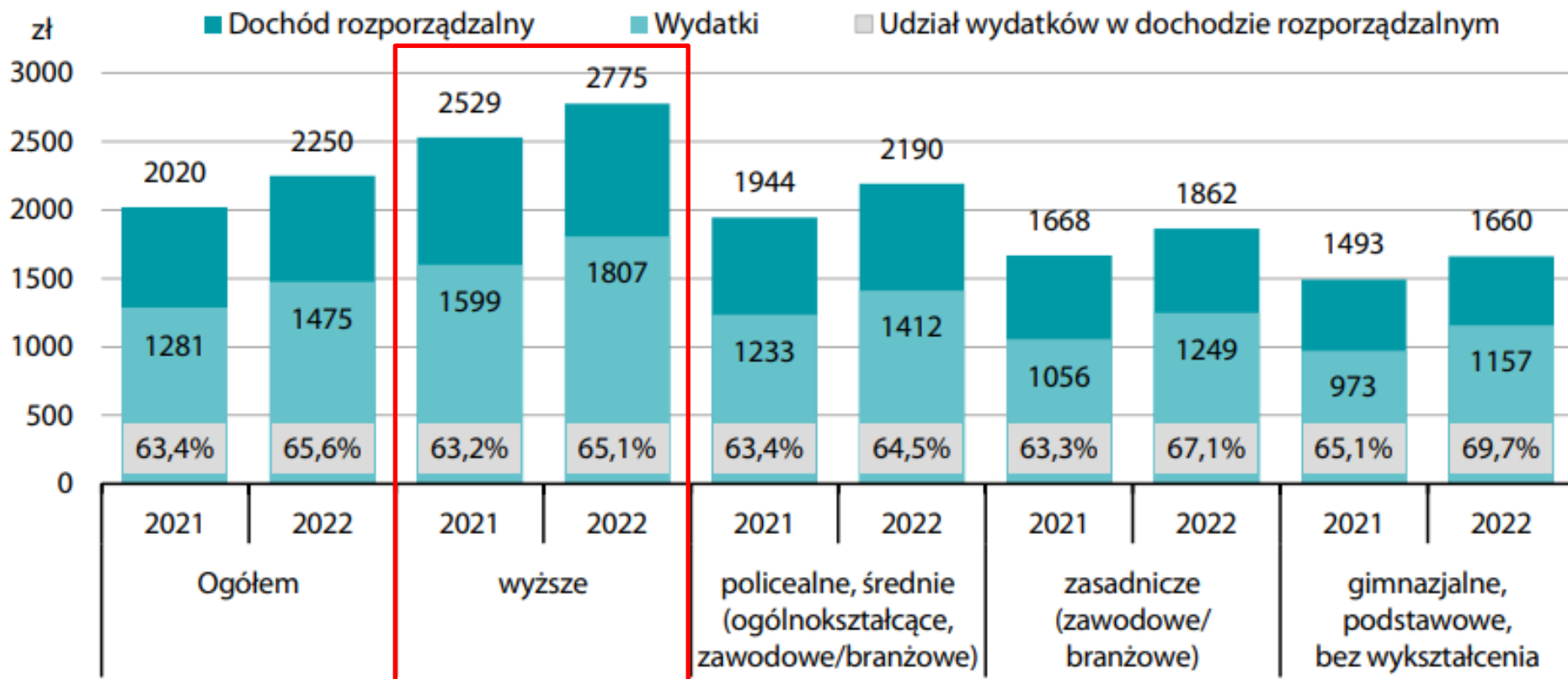
Koszt alternatywny (*opportunity cost*) – wartość najlepszej z możliwych opcji (korzyści), utraconej w wyniku dokonanego wyboru.

Poziom wykształcenia a wynagrodzenia, 2021

wynagrodzenie osób z wykształceniem średnim = 100

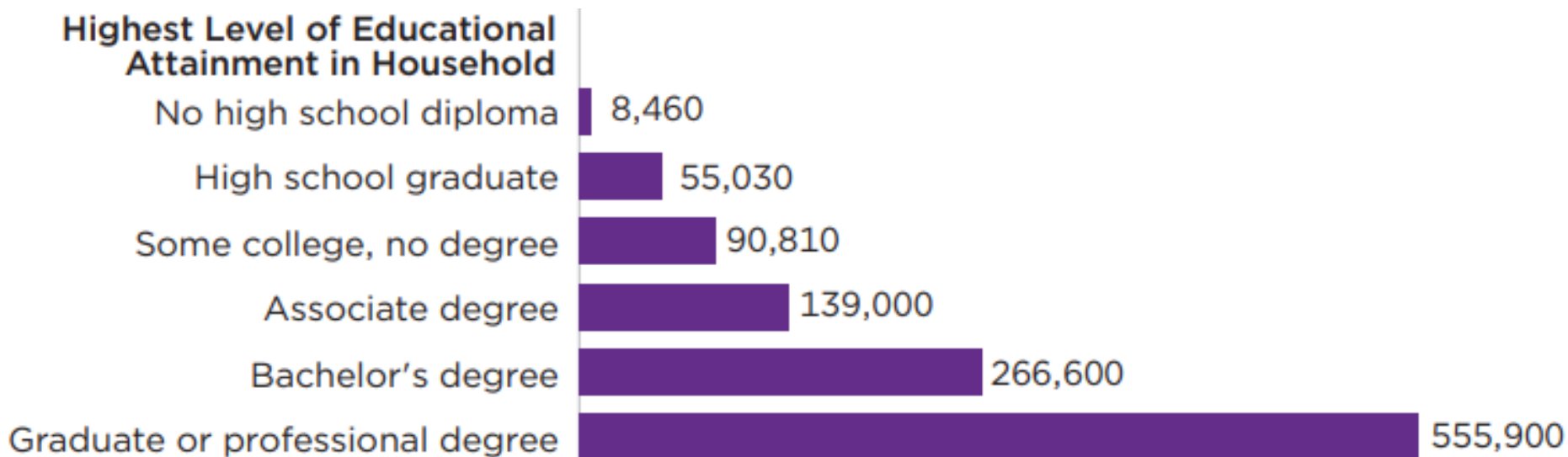
Kraj	Wykształcenie		
	mniej niż średnie	wyższe licencjat	wyższe mgr lub dr
Dania	90	113	144
Francja	89	151	189
Hiszpania	80	146	185
Irlandia	84	147	184
Australia	89	127	148
Kanada	79	141	161
Niemcy	72	152	184
Szwajcaria	80	130	162
Szwecja	86	108	145
USA	78	169	221
Wielka Brytania	73	139	160
Polska	86	140	162

Miesięczny dochód rozporządzalny oraz wydatki przypadające na 1 osobę, 2021-2022

Źródło: GUS, 2023.

Mediana majątku netto wg poziomu wykształcenia, USA (w USD), 2021

Źródło: <https://www.census.gov/>, 2022.

Wykształcenie więźniów w Polsce (w %)

Poziom wykształcenia	Skazani ogółem	Skazane kobiety	Skazani mężczyźni
Niepełne podstawowe	0,7	1,3	-
Podstawowe	48,7	43,4	53,9
Niepełne gimnazjalne	0,7	1,3	-
Gimnazjalne	4,3	2,6	5,9
Niepełne średnie	1,0	2,0	-
Średnie	13,5	21,7	5,3
Zawodowe	27,6	22,4	32,9

Populacja
generalna

1%

10%

2%

35%

32%

Niepełne wyższe	1,0	1,3	0,7
Wyższe	2,6	3,9	1,3
Ogółem	100,0	100,0	100,0

20%

Źródło: D. Boruc, 2014, n=304 i GUS.

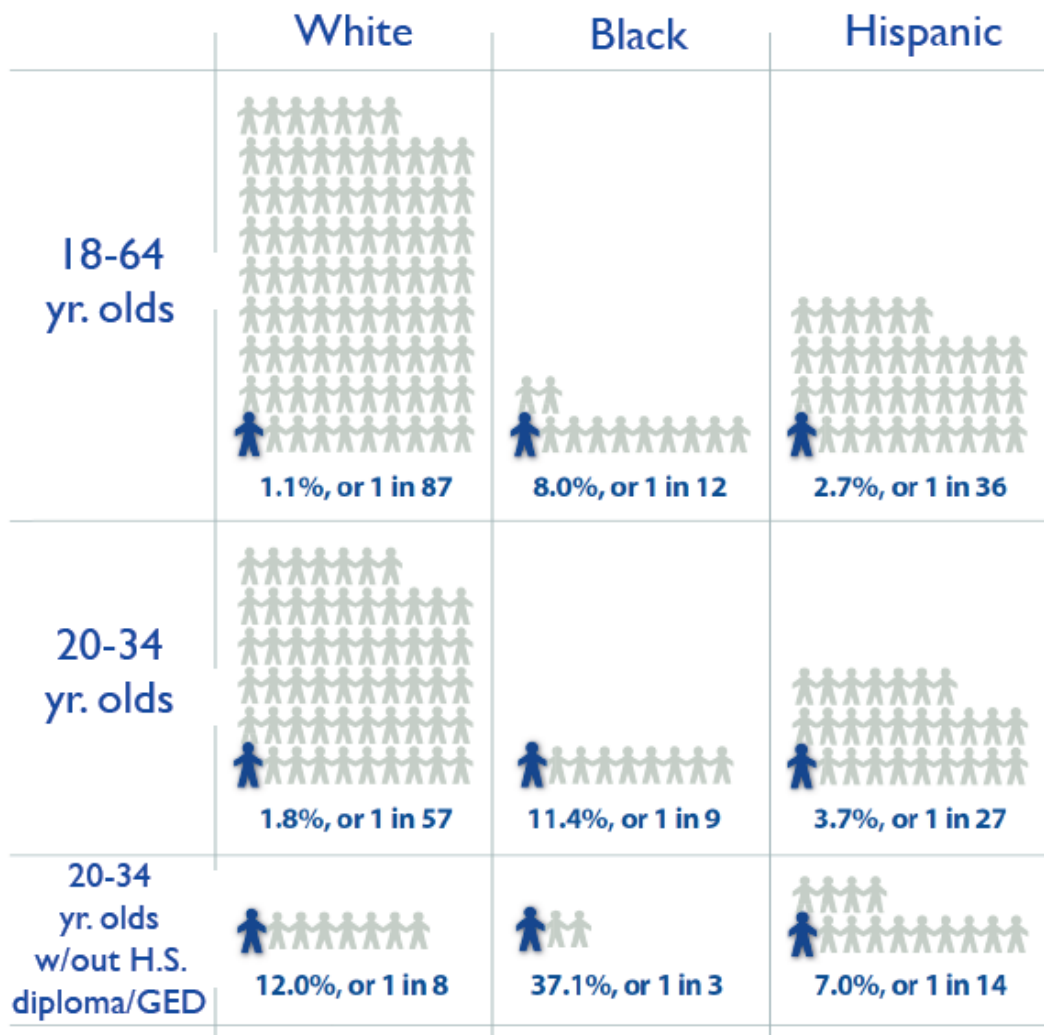
Poziom wykształcenia więźniów w USA, 2003

Educational Attainment for Correctional Population ^(a) vs. General Population

Educational Attainment	Incarcerated	General Population
Some High School or Less (no diploma)	41.3%	18.4%
GED	23.4%	NA
High School Diploma	22.6%	33.2%
Postsecondary/Some college	12.7%	48.4%

(a) Includes state and federal prison inmates, local jail inmates and probationers

Prawdopodobieństwo trafienia do więzienia w USA

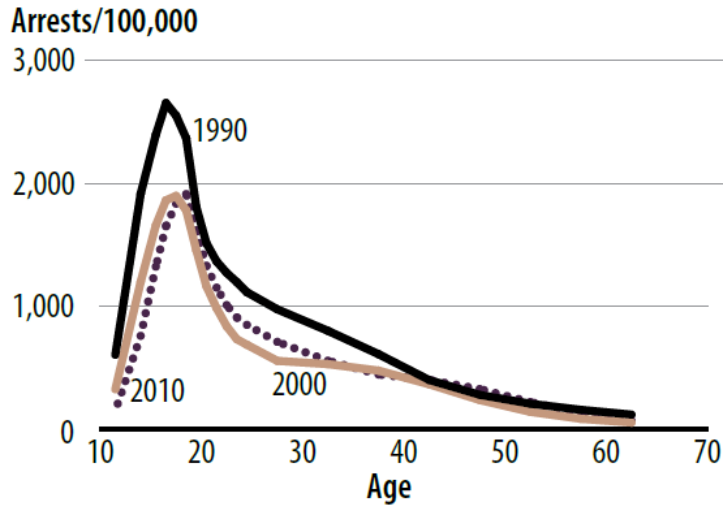

W USA **1/3** młodych czarnych mężczyzn, którzy nie ukończyli szkoły średniej, siedzi w więzieniu.

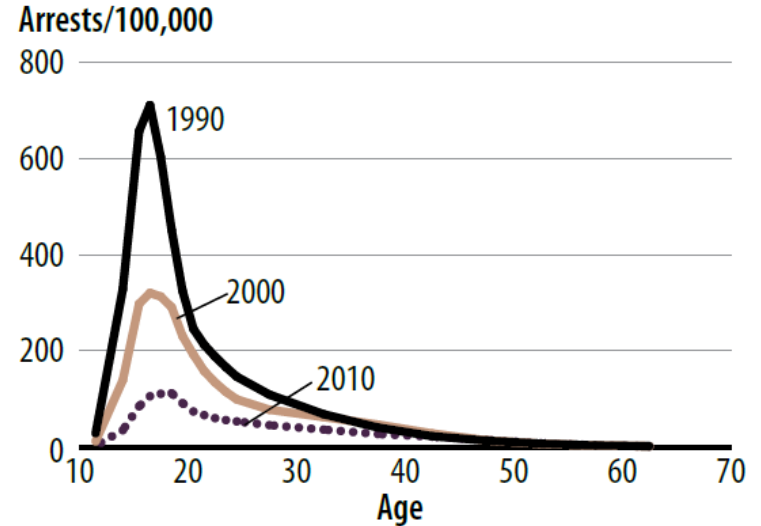
Original Analyses by Bruce Western and Becky Pettit for The Pew Charitable Trusts. 2010. "Collateral Costs: Incarceration's Effect on Economic Mobility." Washington, DC: The Pew Charitable Trusts.

Wiek a przestępstwa w USA

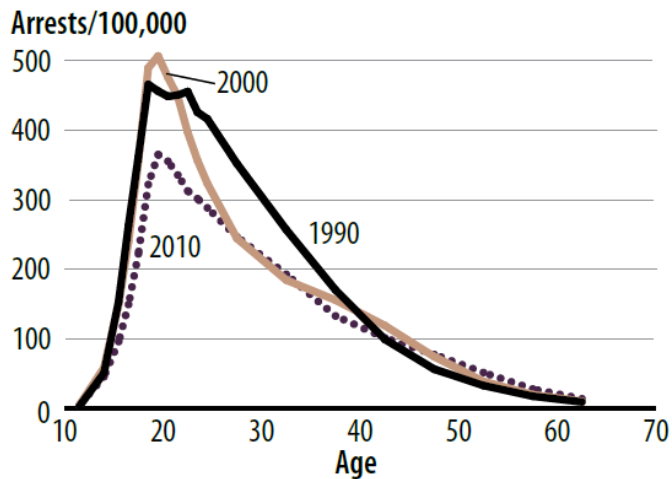
Burglary age-arrest curves

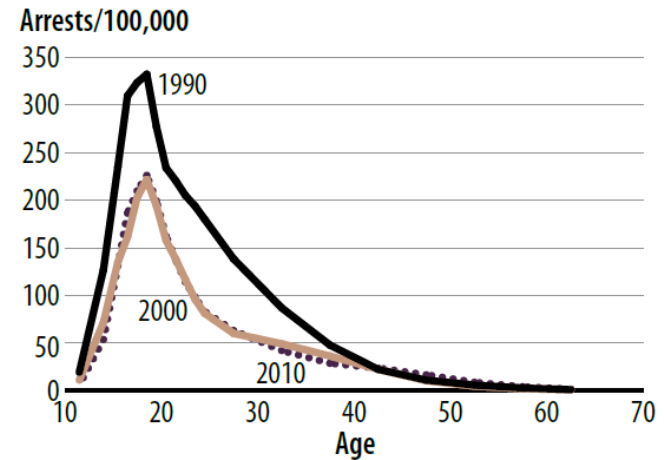
Motor vehicle theft age-arrest curves

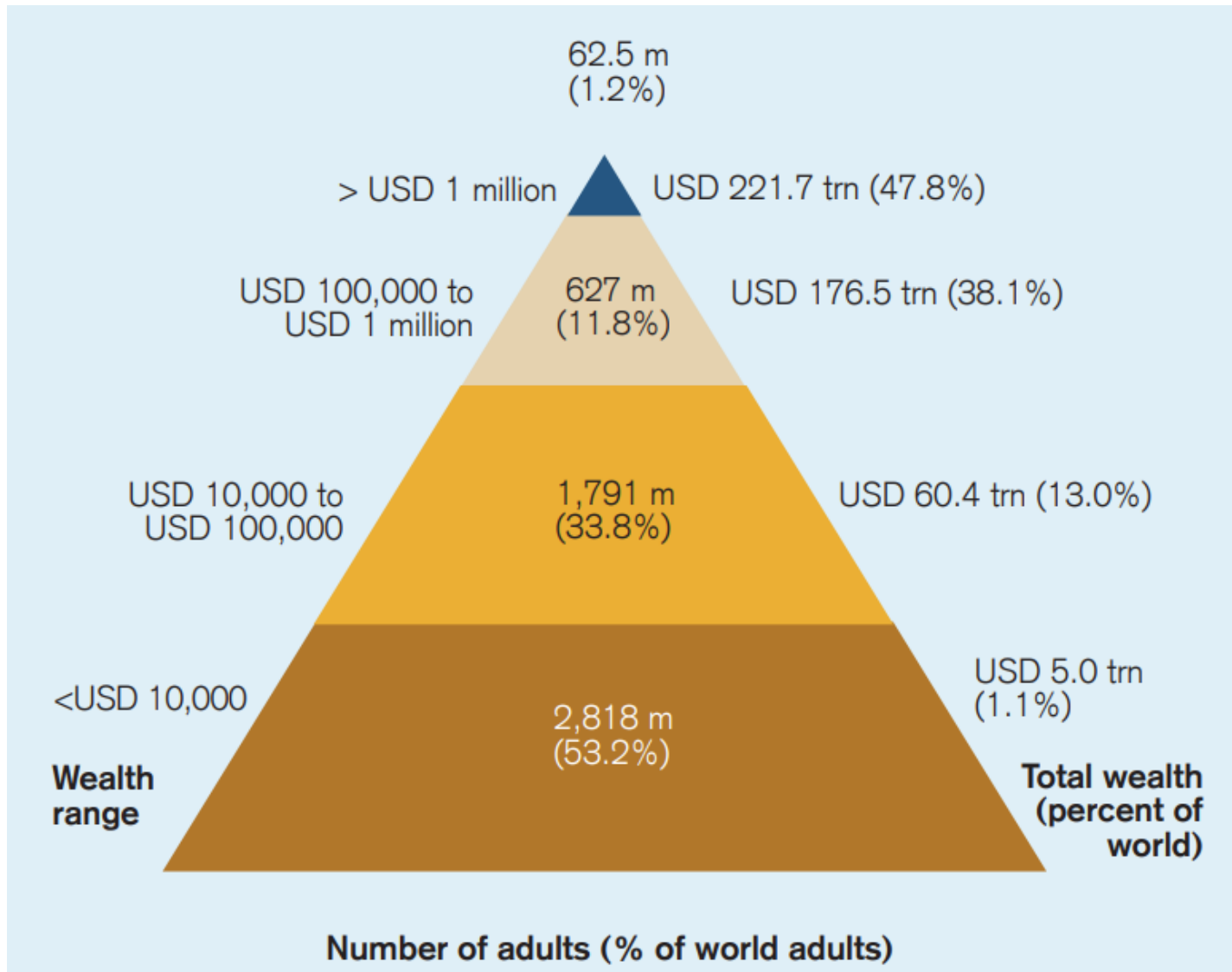
Drug sale/manufacturing age-arrest curves

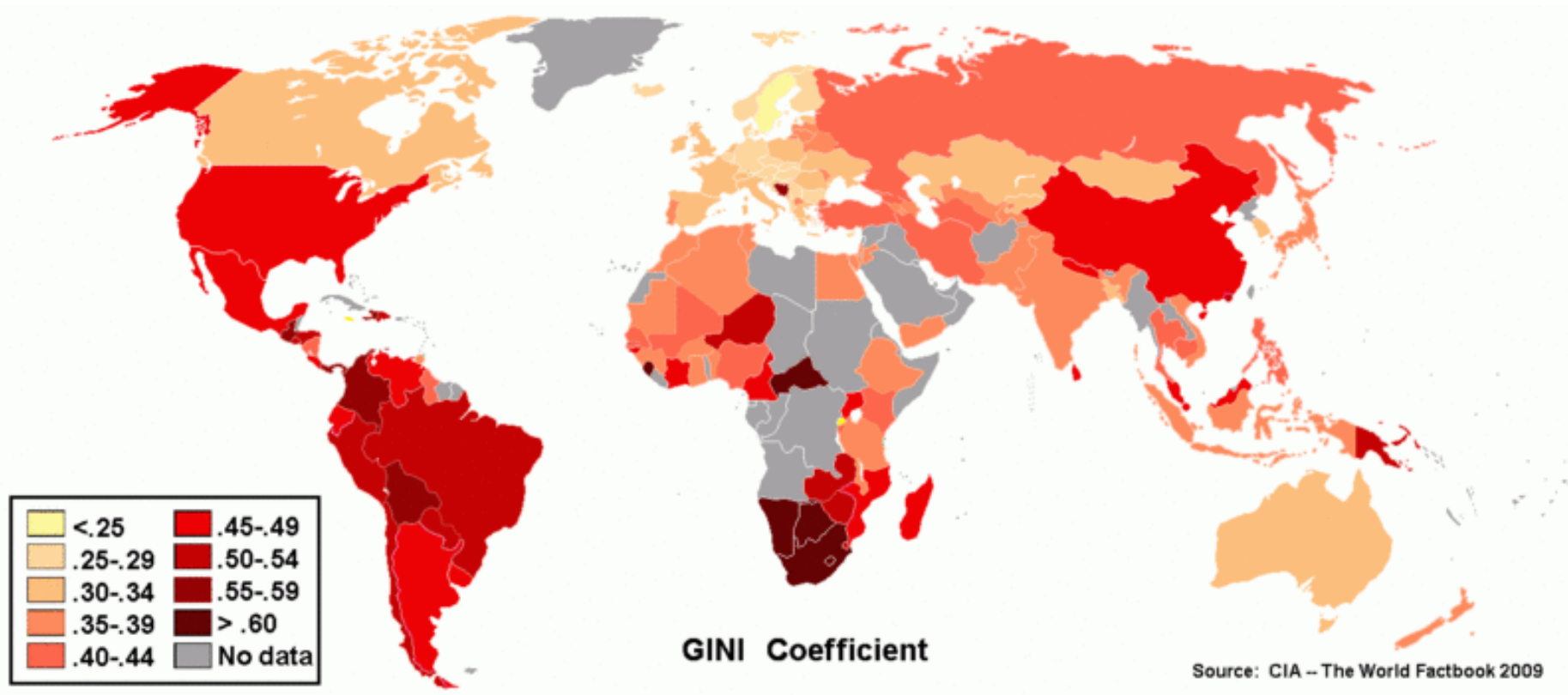
Robbery age-arrest curves

Światowa piramida bogactwa

Nierówności dochodowe – wskaźnik Giniego

Nierówności a liczba zabójstw

Country Name	Year	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Gini Index
Brazil	1990	2.4	5.3	9.7	18.2	64.5	52.8
	1995	2.4	5.7	10.6	18.9	62.5	51.6
	2000	2.4	5.8	10.9	19.2	61.7	52.3
	2005	2.9	6.5	11.4	19.3	60.0	49.1
	2007/8	3.0	6.9	11.8	19.6	58.7	47.7

Brazylia - liczba zabójstw na 100 tys. mieszkańców (2011): **21,8**

Denmark	1990	9.4	14.7	18.1	22.6	35.1	25.9
	1995	8.3	14.7	18.2	22.9	35.8	21.8
	2000	9.6	15.0	18.6	22.4	34.4	22.5
	2005	9.5	15.2	19.0	23.0	33.3	23.5
	2007/8	9.2	15.1	18.6	22.7	34.4	25.0

Dania - liczba zabójstw na 100 tys. mieszkańców (2011): **0,8**

Poland	1990	9.2	13.8	18.0	23.2	35.9	24.9
	1995	7.7	12.6	16.9	22.5	40.4	31.8
	2000	7.9	12.3	16.6	22.4	41.0	28.8
	2005	7.3	11.7	16.2	22.4	42.4	31.3
	2007/8	7.6	12.8	17.0	22.5	40.1	29.7

Polska - liczba zabójstw na 100 tys. mieszkańców (2011): **1,2**

United States	1990	3.9	9.6	15.9	24.0	46.6	33.5
	1995	3.7	9.1	15.2	23.3	48.7	36.3
	2000	3.6	8.9	14.9	23.0	49.6	36.8
	2005	3.4	8.7	14.7	23.2	50.1	37.0
	2007/8						36.0

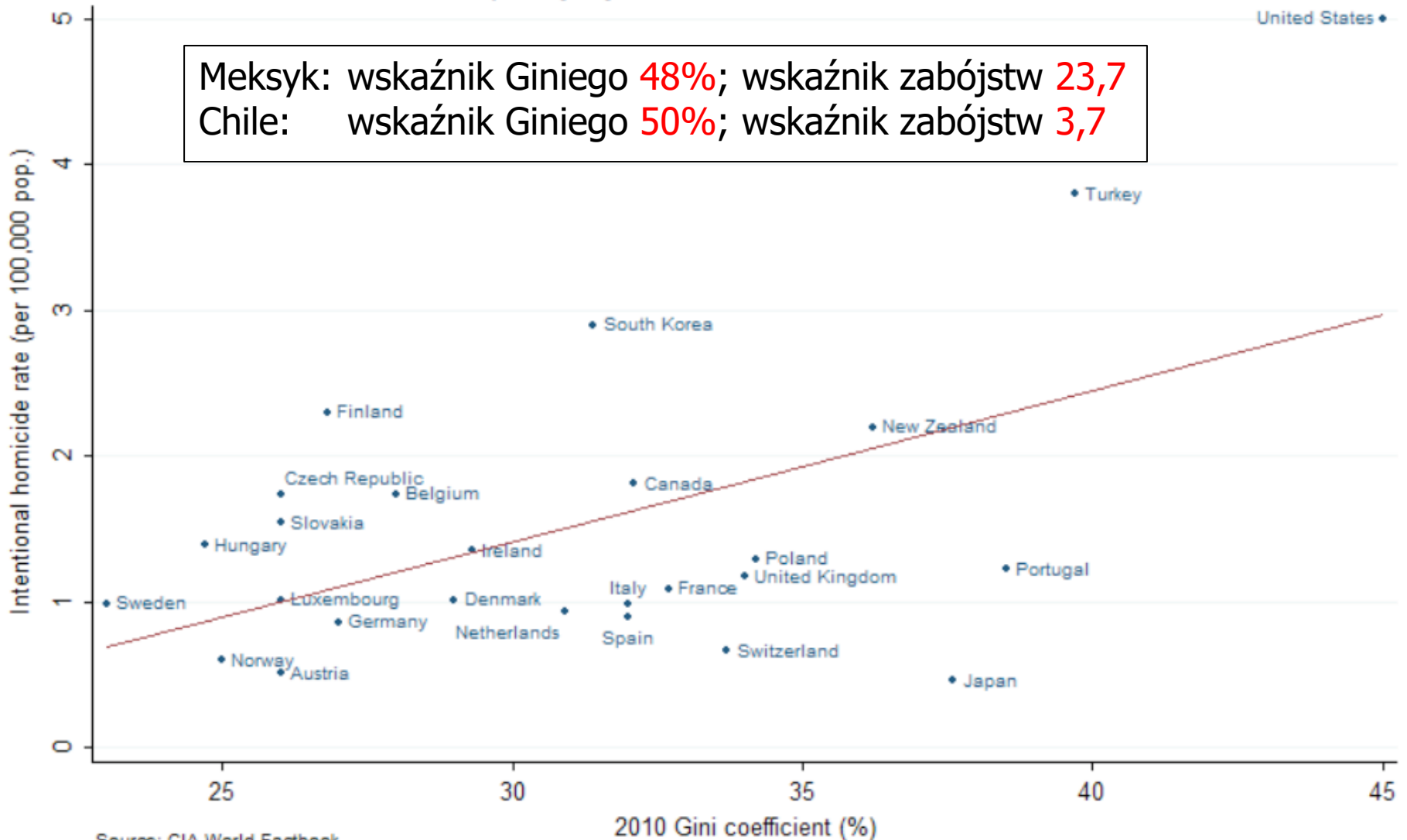
USA - liczba zabójstw na 100 tys. mieszkańców (2011): **4,7**

Wskaźnik Giniego a liczba zabójstw przypadająca na 100 tys. mieszkańców

Kraj	Wskaźnik Giniego	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szwecja	26,1	1.2	0.9	0.1	1.2	0.8	0.9	0.1	0.9	0.7	0.9	0.9
Norwegia	26,8	0.8	0.7	0.7	0.6	0.7	0.6	0.6	2.2	0.5	0.9	0.6
Dania	26,9	0.8	0.1	0.5	0.7	0.1	0.9	0.8	0.8	0.7	0.7	1.0
Holandia	28,9	1.2	1.1	0.8	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.7	
Niemcy	30,6	1.1	1.1	0.1	0.9	0.9	0.1	0.1	0.9	0.8	0.8	0.9
Francja	31,7	1.6	1.6	1.4	1.6	1.6	1.3	1.3	1.4	1.2	1.2	1.2
Japonia	32,1	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3
Polska	32,8	1.6	1.4	1.3	1.4	1.2	1.3	1.1	1.2	0.1	0.8	0.7
Kanada	33,7	2.0	2.1	1.9	1.8	1.8	1.8	1.6	1.8	1.6	1.5	1.5
Wielka Brytania	38,0	1.6	1.5	1.4	1.4	1.2	1.1	1.2	1.0	1.0	0.9	
USA	41,1	5.5		5.8	5.7	5.4	5.0	4.8	4.7	4.7	3.9	
Kenia	47,7	4.1	3.6	3.5	3.4	3.7	5.6	5.6	6.4	6.5	6.6	5.9
Meksyk	48,1	8.6	9.0	9.4	7.8	12.2	17.0	21.7	22.6	21.3	18.6	15.7
Brazylia	52,7							20.9	21.5	23.8	23.6	24.6
Kolumbia	53,5	44.6	39.5	36.8	34.8	33.2	34.0	32.7	34.1	31.3	32.6	27.9
Honduras	57,4	53.9	46.7	44.5	50.3	61.4	71.5	83.1	93.2	92.7	86.1	74.6
RPA	65,0	39.4	38.3	39.2	37.2	36.0	33.0	30.9	29.9	30.8	31.9	33.0

Nierówności a liczba zabójstw, OECD 2010

Plot of Income Inequality by Intentional Homicide Rate, OECD Countries

Rozkład bogactwa w wybranych krajach

Źródło: Credit Suisse (2022).

Country	Adults	Mean wealth per adult	Median wealth per adult	Distribution of adults (%) by wealth range (USD)				Gini	
	thousand	USD	USD	under 10,000	10,000 - 100,000	100,000 – 1 million	over 1 million	Total	%
Australia	19,359	550,110	273,903	9.2	20.1	59.5	11.2	100	66.2
Austria	7,297	250,125	75,075	14.3	39.4	42.6	3.7	100	74.2
China	1,110,504	76,639	28,258	17.7	66.6	15.1	0.6	100	70.1
Czechia	8,520	82,240	22,958	26.8	57.2	15.2	0.8	100	77.6
Denmark	4,538	426,494	171,175	15.1	25.1	51.4	8.5	100	73.9
Finland	4,387	186,208	80,152	27.0	31.1	39.6	2.3	100	74.4
France	50,171	322,074	139,169	13.9	27.2	53.4	5.6	100	70.2
Germany	68,056	256,985	60,633	10.5	47.2	38.3	3.9	100	78.8
Netherlands	13,527	400,828	142,994	13.7	28.0	49.8	8.5	100	75.0
New Zealand	3,634	472,153	231,257	20.6	16.8	53.0	9.6	100	70.0
Sweden	7,829	381,968	95,051	33.9	17.2	41.2	7.8	100	88.1
Switzerland	7,003	696,604	168,084	11.9	32.7	39.0	16.4	100	77.2
Philippines	68,428	14,502	2,772	84.6	13.4	1.9	0.1	100	87.3
Poland	30,244	50,426	16,640	26.7	63.3	9.7	0.3	100	71.6
Portugal	8,338	154,377	66,029	23.0	43.8	31.3	1.9	100	70.6
Qatar	2,428	183,106	100,014	10.5	39.5	48.5	1.5	100	58.6
Romania	15,123	42,351	20,389	35.0	57.4	7.3	0.2	100	69.6
Russia	111,419	34,005	6,919	66.9	29.4	3.4	0.3	100	88.0
United Kingdom	52,562	309,375	141,552	17.6	26.9	50.2	5.4	100	70.6
United States	251,779	579,051	93,271	22.8	29.4	38.0	9.7	100	85.0

Segmentacja osób o wysokich dochodach, Polska 2021

Segment	Kryterium dochodowe (w tys. zł miesięcznie)	Liczba podatników (w tys.)	Średni miesięczny dochód brutto (w tys. zł)	Łączna wartość dochodów brutto w 2021 r. (w mld zł)
Osoby przekraczające drugi próg podatkowy	7,1	2070	19	468
Osoby zamożne	20,0	320	57	220
Osoby bogate	50,0	83	131	130
Osoby bardzo bogate	83,3	37	211	94

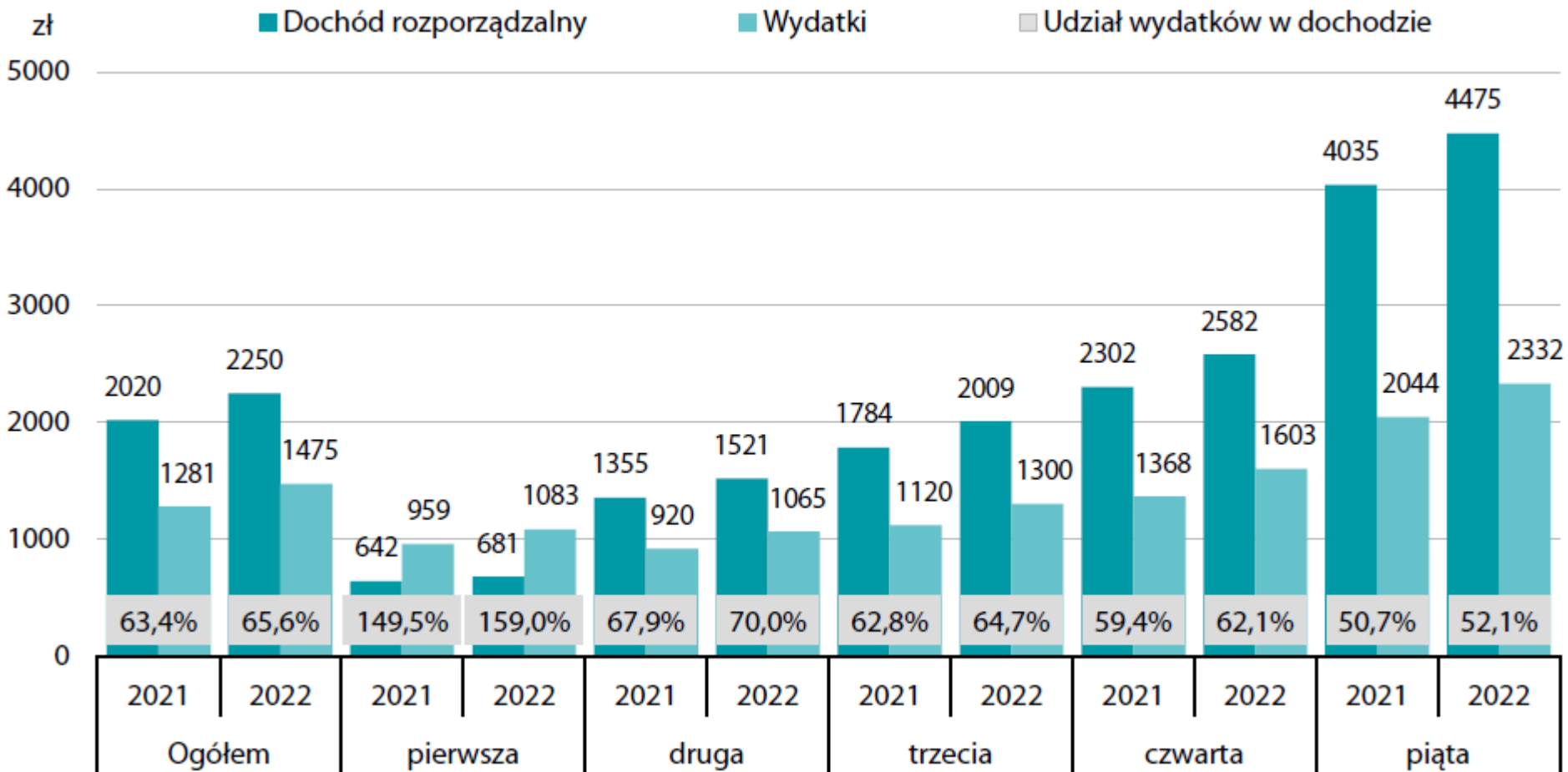
Źródło: KPMG (2022), Rynek dóbr luksusowych w Polsce.

Liczba HNWI w Polsce według bogactwa (stan na koniec 2021 r.)

	2020	2021	Różnica % r/r
1-5 mln \$	83 037	91 039	9,6%
5-10 mln \$	5 305	5 836	10,0%
10-50 mln \$	2 660	2 980	12,0%
Powyżej 50 mln \$	238	274	15,1%
Razem HNWI	91 240	100 129	9,7%

Dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w 2022 r. w gospodarstwach domowych, wg grup kwintylowych

Źródło: GUS 2023.

Kradzież cudzej rzeczy

Źródło: <http://www.statystyka.policja.pl>

Rok	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	% wykrycia
2021	109 768	43 090	38,70
2020	98 886	37 699	37,50
2019	103 910	36 307	34,40
2018	100 372	33 142	32,30
2017	108 248	35 359	32,00
2016	127 801	38 528	29,60
2015	145 464	42 046	28,10
2014	169 034	49 758	28,60
2013	213 992	69 974	31,80
2012	230 751	79 260	33,50
2011	230 247	73 753	31,30
2010	220 455	65 303	29,00
2009	211 691	57 552	26,60
2008	214 414	57 072	26,00
2007	241 104	60 146	24,40
2006	280 709	62 159	21,80
2005	324 144	68 136	20,70
2004	339 086	68 311	19,90
2003	336 143	67 053	19,80
2002	314 929	67 494	21,20
2001	314 820	68 975	21,70
2000	309 846	66 943	21,50
1999	243 537	50 699	20,70

Kary za kradzież

W policyjnym systemie KSIP (podobnie, jak poprzednio w systemie TEMIDA) do kategorii „kradzież” wlicza się:

Art. 278 k.k.

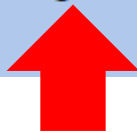
§ 1. Kto zabiera w celu przywłaszczenia cudzą rzecz ruchomą, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. (...)

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. (...)

Art. 275 § 1 k.k. Kto posługuje się dokumentem stwierdzającym tożsamość innej osoby albo jej prawa majątkowe lub dokument taki kradnie lub go przywłaszcza, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. (*tylko przestępstwa kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu*).

Art. 119 k.w.

§ 1. Kto kradnie lub przywłaszcza sobie cudzą rzecz ruchomą, jeżeli jej wartość nie przekracza 1/4 minimalnego wynagrodzenia, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. (...) ^{3.19}

Źródło: MSWiA, Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2013 roku.

Kodeks wykroczeń, Art. 119. [Kradzież lub przywłaszczenie] § 1. Kto kradnie lub przywłaszcza sobie cudzą rzecz ruchomą, jeżeli jej wartość nie przekracza 500 złotych, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

Wymiar kary		2014	2015	2016	2017	2018
		w liczbach bezwzględnych				
Ogółem skazani za w/w przestępstwa		29 573	24 783	27 538	21 813	21 078
Grzywna samoistna	razem	2 559	2 571	5 160	4 459	4 510
	z zawieszeniem	62	44	7	4	3
Ograniczenie wolności	razem	5 979	5 578	10 614	8 629	8 315
	z zawieszeniem	94	75	9	5	2
Pozbawienie wolności	razem	21 035	16 598	11 368	8 430	8 032
	z zawieszeniem	16 467	12 181	5 387	2 714	2 309
1 miesiąc	razem	42	36	25	29	27
	z zawieszeniem	23	15	5	2	5
2 miesiące	razem	75	65	76	46	52
	z zawieszeniem	40	33	21	3	4
3 miesiące	razem	1 918	1 559	1 265	814	787
	z zawieszeniem	1 535	1 149	617	309	305
4-5 miesięcy	razem	3 652	2 848	2 129	1 705	1 600
	z zawieszeniem	2 770	1 983	901	534	462
6 miesięcy	razem	5 742	4 415	2 983	2 130	2 055
	z zawieszeniem	4 724	3 420	1 534	808	714
7-11 miesięcy	razem	5 022	4 058	2 722	2 012	1 950
	z zawieszeniem	3 826	2 948	1 243	609	495
1 rok	razem	2 921	2 272	1 360	1 087	997
	z zawieszeniem	2 316	1 709	714	357	278
od 1 roku do 2 lat	razem	1 285	1 012	595	467	415
	z zawieszeniem	943	692	271	75	34
2 lata	razem	328	298	164	78	92
	z zawieszeniem	281	229	77	17	10
od 2 lat do 3 lat	razem	28	17	30	30	30
	z zawieszeniem	2	1	1	0	0
3 lata	razem	13	10	12	17	18
	z zawieszeniem	7	2	3	0	2
od 3 do 5 lat	razem	7	8	5	15	6
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
od 5 do 8 lat	razem	2	0	2	0	3
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
od 8 do 10 lat	razem	0	0	0	0	0
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
od 10 lat do 15 lat	razem	0	0	0	0	0
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
Kara mieszana (pozbawienie wolności + ograniczenie wolności)		•	36	396	294	220

w tym pozbawienie wolności w wymiarze:

100,4 tys. stwierdzonych kradzieży (2018)

**Kradzież rzeczy
(art. 278 kk)**

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości,
Statystyka sądowa, Prawomocne skazania
osób dorosłych 2014-2018.

Kradzież z włamaniem

Rok	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	% wykrycia
2021	71 625	37 154	50,80
2020	72 502	35 215	47,60
2019	69 253	31 379	44,40
2018	66 510	28 043	41,10
2017	65 514	24 746	36,50
2016	77 190	27 535	34,50
2015	91 328	30 256	31,60
2014	102 817	35 282	32,70
2013	118 420	40 205	32,50
2012	127 691	45 284	33,90
2011	135 611	46 868	33,10
2010	140 085	46 107	31,60
2009	135 383	39 966	28,60
2008	124 066	36 945	28,60
2007	141 606	39 612	27,00
2006	173 762	44 812	24,90
2005	221 020	50 898	22,40
2004	266 591	57 817	21,10
2003	294 654	60 747	20,20
2002	304 625	66 679	21,50
2001	325 696	74 017	22,30
2000	364 786	86 357	23,30
1999	369 235	87 886	23,50

Kary za kradzież z włamaniem

Art. 279 k.k.

§ 1. Kto kradmie z włamaniem, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 2. Jeżeli kradzież z włamaniem popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Ministerstwo Sprawiedliwości

W roku 2016 w sądach rejonowych za przestępstwa z art. 279 k.k. (kradzież z włamaniem) osądzono łącznie 11 410 osób, z czego 10 922 skazano. Kary pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 8967 osób (w tym w zawieszeniu 4440 przypadków). Uniewinniono 206 osób, a przed wyrokiem 242 osoby były tymczasowo aresztowane.

Służba Więzienna

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku (na podstawie k.k. z 1997 roku) wykonywano 11 626 orzeczeń za przestępstwo kradzieży z włamaniem, z czego 11 248 prawomocnych, 29 nieprawomocnych i 349 tymczasowych aresztowań.

Natomiast na podstawie k.k. z 1969 roku wykonywano 23 prawomocne orzeczenia za przestępstwo włamania.

Wymiar kary		2014	2015	2016	2017	2018
		w liczbach bezwzględnych				
Ogółem skazani za w/w przestępstwa		14 465	12 771	13 209	10 348	9 329
Grzywna samoistna	razem	63	118	385	335	349
	z zawieszeniem	3	0	1	1	2
Ograniczenie wolności	razem	356	557	1 330	1 072	1 055
	z zawieszeniem	7	11	2	1	0
Pozbawienie wolności	razem	14 046	12 031	10 739	8 289	7 367
	z zawieszeniem	9 981	8 226	5 684	3 367	2 832
1 miesiąc	razem	12	4	2	3	2
	z zawieszeniem	11	4	2	3	2
2 miesiące	razem	6	2	2	2	1
	z zawieszeniem	5	1	2	0	0
3 miesiące	razem	51	67	60	80	77
	z zawieszeniem	35	39	27	33	37
4-5 miesięcy	razem	78	125	157	136	114
	z zawieszeniem	47	73	67	47	32
6 miesięcy	razem	142	212	231	181	184
	z zawieszeniem	107	146	118	76	71
7-11 miesięcy	razem	178	170	231	141	157
	z zawieszeniem	116	106	139	50	66
1 rok	razem	6 744	5 568	5 397	4 263	3 828
	z zawieszeniem	5 528	4 518	3 834	2 701	2 346
od 1 roku do 2 lat	razem	5 306	4 459	3 448	2 354	2 048
	z zawieszeniem	3 403	2 695	1 190	347	204
2 lata	razem	1 107	962	670	553	440
	z zawieszeniem	696	577	260	103	59
od 2 lat do 3 lat	razem	214	226	238	259	225
	z zawieszeniem	7	24	16	3	1
3 lata	razem	109	118	145	136	151
	z zawieszeniem	13	19	16	3	6
od 3 do 5 lat	razem	93	112	145	153	132
	z zawieszeniem	13	24	13	1	8
od 5 do 8 lat	razem	5	6	12	25	6
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
od 8 do 10 lat		1	0	1	2	2
od 10 lat do 15 lat		0	0	0	1	0
Kara mieszana (pozbawienie wolności + ograniczenie wolności)		•	65	755	651	558

w tym pozbawienie wolności w wymiarze:

66 tys. stwierdzonych włamań (2018)

Kradzież z włamaniem (art. 279 kk)

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości, Statystyka sądowa, Prawomocne skazania osób dorosłych 2014-2018.

Robój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze

Rok	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	% wykrycia
2021	4 089	3 353	81,50
2020	4 465	3 598	79,90
2019	4 885	3 769	76,20
2018	5 222	3 869	73,50
2017	6 053	4 517	73,60
2016	7 444	5 204	69,20
2015	7 787	5 055	63,80
2014	9 435	6 086	63,30
2013	19 525	15 162	76,70
2012	24 564	19 668	78,90
2011	26 231	20 242	76,20
2010	27 218	20 059	72,50
2009	26 458	17 795	66,30
2008	26 159	16 961	63,80
2007	27 637	17 264	61,40
2006	35 182	20 409	57,00
2005	42 150	22 339	52,00
2004	48 636	24 824	50,40
2003	51 688	25 054	48,00
2002	47 808	24 376	50,60
2001	49 862	26 465	52,70
2000	53 533	28 877	53,70
1999	44 775	23 639	52,60

Kary za przestępstwa rozbójnicze

Art. 280 k.k.

§ 1. Kto kradnie, używając przemocy wobec osoby lub grożąc natychmiastowym jej użyciem albo doprowadzając człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 2. Jeżeli sprawca rozboju posługuje się bronią palną, nożem lub innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem lub środkiem obezwładniającym albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem, środkiem lub sposobem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

Art. 281 k.k.

Kto, w celu utrzymania się w posiadaniu zabranej rzeczy, bezpośrednio po dokonaniu kradzieży, używa przemocy wobec osoby lub grozi natychmiastowym jej użyciem albo doprowadza człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Art. 282 k.k.

Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przemocą, groźbą zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie, doprowadza inną osobę do rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym albo do zaprzestania działalności gospodarczej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Wymiar kary		2014	2015	2016	2017	2018
		w liczbach bezwzględnych				
Ogółem skazani za w/w przestępstwa		4 795	4 170	4 478	3 538	3 160
Grzywna samoistna	razem	8	17	40	26	27
	z zawieszeniem	1	0	0	0	0
Ograniczenie wolności	razem	16	36	182	158	136
	z zawieszeniem	0	1	0	0	0
Pozbawienie wolności	razem	4 771	4 066	3 778	2 869	2 587
	z zawieszeniem	2 173	1 762	1 126	511	403
1 miesiąc	razem	0	0	1	0	0
	z zawieszeniem	0	0	1	0	0
2 miesiące	razem	7	2	4	2	0
	z zawieszeniem	7	2	3	2	0
3 miesiące	razem	9	7	9	6	6
	z zawieszeniem	4	3	5	1	3
4-5 miesięcy	razem	18	28	42	28	28
	z zawieszeniem	9	17	22	14	10
6 miesięcy	razem	33	41	69	66	66
	z zawieszeniem	27	28	30	27	37
7-11 miesięcy	razem	53	68	97	111	90
	z zawieszeniem	35	40	54	57	50
1 rok	razem	113	137	371	316	282
	z zawieszeniem	70	87	267	226	202
od 1 roku do 2 lat	razem	113	110	134	81	76
	z zawieszeniem	70	60	41	11	9
2 lata	razem	2 627	2 107	1 360	729	626
	z zawieszeniem	1 896	1 480	697	167	90
od 2 lat do 3 lat	razem	719	664	618	556	485
	z zawieszeniem	25	27	2	3	2
3 lata	razem	456	409	459	388	390
	z zawieszeniem	16	16	3	2	0
od 3 do 5 lat	razem	533	437	534	499	465
	z zawieszeniem	14	2	1	1	0
od 5 do 8 lat	razem	79	53	66	73	64
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
od 8 do 10 lat		9	3	12	11	7
od 10 lat do 15 lat		2	0	2	3	2
Kara mieszana (pozbawienie wolności + ograniczenie wolności)		•	51	478	484	410

w tym pozbawienie wolności w wymiarze:

Rozbój (art. 280 kk)

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości,
Statystyka sądowa, Prawomocne skazania
osób dorosłych 2014-2018.

5222 stwierdzonych
przypadków rozboju (2018)

Kradzieże samochodów w Polsce

Rok	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	% wykrycia
2021	8 383	2 083	24,00
2020	8 784	1 923	21,10
2019	8 672	1 877	20,50
2018	8 745	2 279	23,80
2017	10 047	2 317	21,90
2016	11 448	2 189	18,30
2015	12 036	2 833	21,90
2014	13 791	3 752	25,10
2013	14 800	3 355	21,00
2012	16 230	4 289	24,20
2011	16 575	4 056	22,50
2010	16 539	4 090	22,40
2009	17 271	4 434	23,20
2008	17 669	4 014	21,00
2007	21 284	4 246	18,70
2006	30 529	4 663	14,50
2005	45 292	5 585	11,90
2004	51 150	4 967	9,50
2003	54 291	4 877	8,80
2002	53 674	4 688	8,60
2001	59 458	5 294	8,80
2000	68 062	6 099	8,90
1999	71 543	6 348	8,80

Przykładowe wyroki w sprawie kradzieży samochodów

Centralne biuro Śledcze wraz z kołobrzeską i szczecińską policją rozbiła gang zajmujący się kradzieżą samochodów za naszą zachodnią granicą.

Grupa działała w przygranicznych landach w 2009 i 2010 roku. Mężczyźni w wieku od 29 do 35 lat kradli samochody różnych marek, a następnie na podstawie fałszywych dokumentów legalizowali auta w Polsce i sprzedawali je za wschodnią granicę. W Sądzie Okręgowym w Koszalinie zakończył się proces dwóch członków grupy.

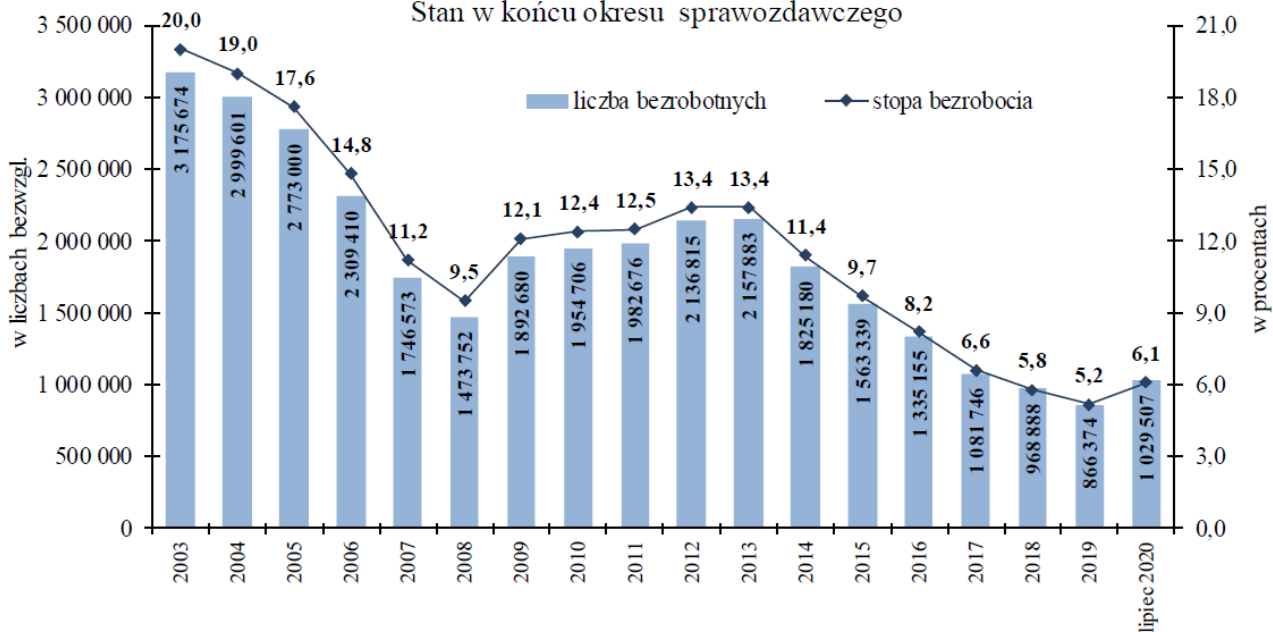
Wyroki usłyszeli 32-letni Przemysław J. oraz 34-letni Jędrzej B. Wcześniej wyroki usłyszeli czterej inni członkowie grupy. Strona niemiecka przypisywała grupie kradzież około 60 aut. Ostatecznie udało się oskarżyć ich o kradzież niespełna 30 samochodów. Sąd zastosował nadzwyczajne złagodzenie kary. Przemysław J. opowiedział o tym, jak funkcjonowała grupa.

Dlatego też sąd skazał Przemysława J. na karę 11 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 5 lat i prawie 11 tysięcy złotych grzywny, a drugiego sądanego, Jędrzeja B. na półtora roku więzienia w zawieszeniu na 5 lat i niespełna 8 tysięcy złotych grzywny. Obaj mężczyźni zostali objęci dozorem kuratora.

Ekonomiczne wyjaśnienie spadku przestępczości kryminalnej w Polsce

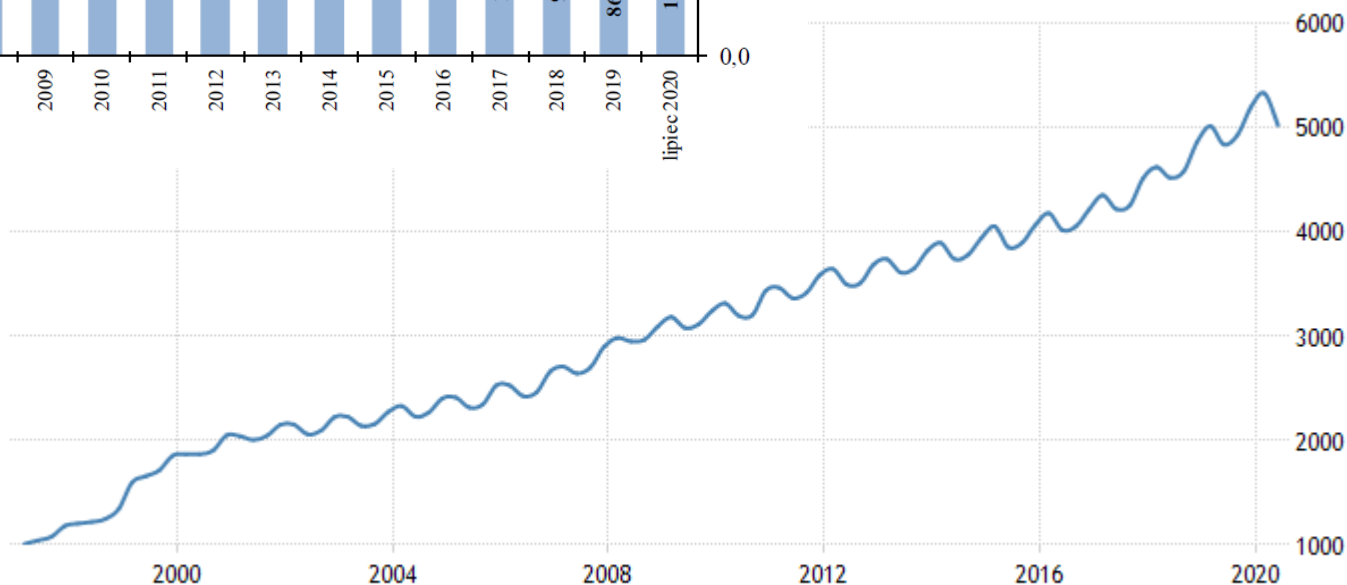
LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH I STOPA BEZROBOCIA W LATACH 2003-2020

Stan w końcu okresu sprawozdawczego

Źródło: MPiPS, 2020.

Średnia płaca

Koniunktura konsumencka

Źródło: GUS, IX 2023.

Okres badania ankietowego		Zmiany sytuacji finansowej gospodarstwa domowego w:		Zmiany ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju w:		Obecne dokonywanie ważnych zakupów	Wskaźnik ufności konsumenckiej BWUK
Rok	Kwartał Miesiąc	ostatnich 12 miesiącach	najbliższych 12 miesiącach	ostatnich 12 miesiącach	najbliższych 12 miesiącach		
		a	b	c	d	e	
saldo ocen w procentach							
Lata							
2013		-21,9	-13,6	-45,2	-31,2	-21,6	-26,7
2014		-15,7	-7,3	-29,9	-18,4	-13,7	-17,0
2015		-10,7	-2,8	-21,5	-11,4	-8,2	-10,9
2016		-3,9	0,9	-11,0	-9,4	-2,5	-5,2
2017		0,1	2,8	1,8	-1,8	9,2	2,4
2018		0,6	3,6	8,7	2,8	12,8	5,7
2019		4,8	6,3	9,7	1,2	16,4	7,7
2020		-6,5	-8,4	-24,9	-29,1	-13,4	-16,4
2021		-10,3	-8,2	-38,4	-27,5	-13,3	-19,6
2022		-26,4	-31,3	-56,2	-50,1	-34,9	-39,8
2023	08	-18,5	-10,2	-39,9	-20,7	-21,8	-22,3
	09	-15,9	-5,7	-37,0	-18,8	-24,0	-20,3

Ograniczona racjonalność zachowań

Wydolność ludzkiego umysłu jest zbyt mała w stosunku do napotykanym problemom, aby mogły być rozwiązane w sposób obiektywny i racjonalny.

Ludzie, napotykać na różnego rodzaju ograniczenia czasowe i technologiczne, nie są w stanie uzyskać dostępu do wszystkich informacji istotnych dla danego problemu ani nie są zdolni do ich dokładnego przetworzenia.

Ludzie są co najwyżej racjonalni w sposób ograniczony.

Istnieją proste reguły (heurystyki czyli uproszczone metody wnioskowania), pozwalające szybko i niewielkim kosztem znaleźć satysfakcjonujące (prawie optymalne) rozwiązanie.

Simon (1958) wprowadził do literatury pojęcie „*satisficing*”, czyli wyboru może nie najlepszego, ale satysfakcjonującego decydenta. Wybór ten w sposób wystarczający (choć nie w 100%) zaspakaja oczekiwania i aspiracje.

Zabójstwa (na 100 tys. mieszkańców)

Kraj	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Salwador	64,5	70,4	41,6	40,1	62,3	105,2	83,0	62,0	52,1	37,2	..
Jamajka	51,5	40,1	38,8	42,0	35,0	41,8	46,6	56,4	43,9	45,5	44,9
Honduras	75,0	83,8	83,0	73,1	65,8	56,5	55,6	41,0	38,9	42,0	36,3
RPA	31,0	29,9	30,7	31,7	32,6	33,7	33,8	35,7	36,4	36,4	33,5
Meksyk	22,6	23,5	22,1	19,4	16,6	17,0	19,9	25,7	29,1	28,7	28,4
Brazylia	26,7	26,4	28,3	28,3	29,5	28,5	29,7	30,7	26,7	20,9	22,5
Kolumbia	34,2	35,3	35,7	33,2	28,4	26,9	25,7	25,0	25,3	24,0	22,6
Rosja	11,6	11,3	11,3	11,1	11,4	11,5	10,9	9,1	8,2	7,7	7,3
Świat	6,0	6,1	6,1	6,0	6,0	5,9	5,9	5,9	5,8	5,6	5,6
USA	4,8	4,7	4,7	4,5	4,4	4,9	5,4	5,3	5,0	5,1	6,5
Francja	1,3	1,4	1,2	1,2	1,2	1,6	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3
Wielka Brytania	1,2	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	1,2	1,2	1,1
Szwecja	1,0	0,9	0,7	0,9	0,9	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2
Niemcy	1,0	0,9	0,8	0,8	0,9	0,8	1,2	1,0	0,9	0,7	0,9
Polska	1,0	1,1	1,1	0,8	0,8	0,8	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7
Szwajcaria	0,7	0,6	0,6	0,7	0,5	0,7	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5
Norwegia	0,6	2,2	0,5	0,9	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6
Japonia	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3
Singapur	0,4	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2

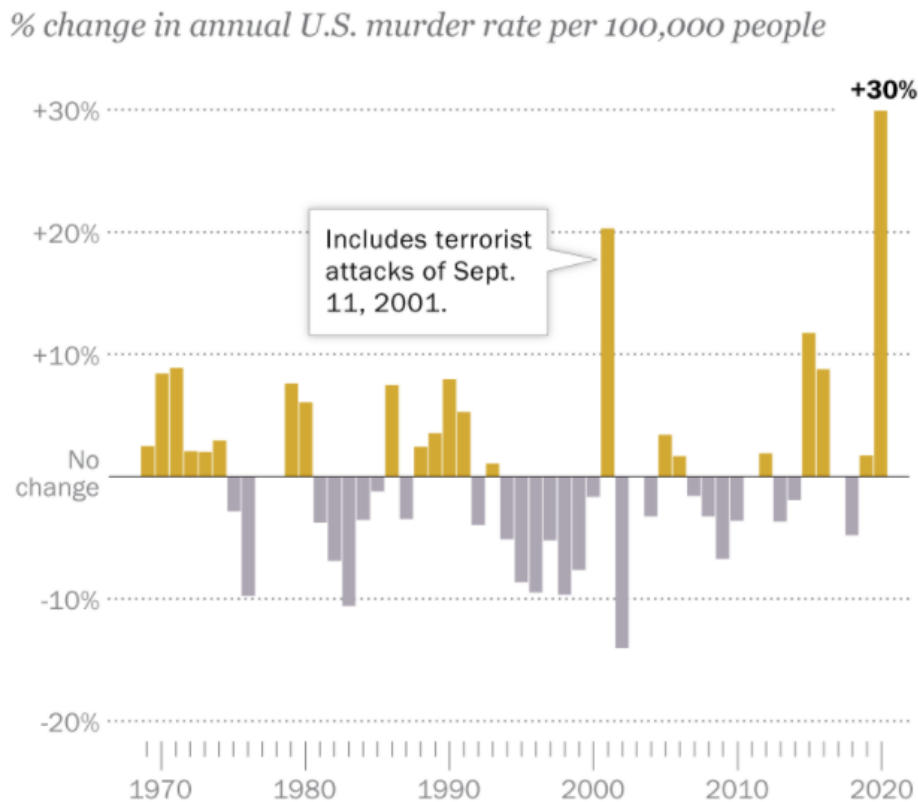
Intentional homicide is defined as unlawful death purposefully inflicted on a person by another person.

Charakterystyka osób ubogich w USA, 2019-2020

Characteristic	2019					2020				
	Total	Below poverty				Total	Below poverty			
		Number	Margin of error ¹ (±)	Percent	Margin of error ¹ (±)		Number	Margin of error ¹ (±)	Percent	Margin of error ¹ (±)
PEOPLE										
Total	324,754	33,984	799	10.5	0.2	325,713	37,247	886	11.4	0.3
Race² and Hispanic Origin										
White	248,086	22,512	611	9.1	0.2	247,865	25,007	663	10.1	0.3
White, not Hispanic	194,643	14,152	463	7.3	0.2	194,319	15,942	510	8.2	0.3
Black	42,965	8,073	389	18.8	0.9	43,355	8,472	415	19.5	1.0
Asian	19,926	1,464	151	7.3	0.8	20,155	1,629	173	8.1	0.8
Hispanic (any race)	60,602	9,545	437	15.7	0.7	61,196	10,409	474	17.0	0.8
Sex										
Male	159,170	14,976	433	9.4	0.3	159,699	16,334	460	10.2	0.3
Female	165,584	19,008	474	11.5	0.3	166,014	20,912	537	12.6	0.3
Age										
Under age 18	72,637	10,466	366	14.4	0.5	72,295	11,607	411	16.1	0.6
Aged 18 to 64	197,475	18,660	514	9.4	0.3	197,582	20,640	524	10.4	0.3
Aged 65 and older	54,642	4,858	200	8.9	0.4	55,836	5,000	243	9.0	0.4
Educational Attainment										
Total, aged 25 and older ..	223,058	19,662	487	8.8	0.2	224,580	21,443	540	9.5	0.2
No high school diploma	20,208	4,796	227	23.7	1.0	20,054	4,953	219	24.7	1.0
High school, no college	61,597	7,076	263	11.5	0.4	62,547	8,273	290	13.2	0.4
Some college	57,552	4,490	203	7.8	0.3	56,942	4,781	210	8.4	0.4
Bachelor's degree or higher	83,701	3,300	191	3.9	0.2	85,037	3,436	214	4.0	0.2

Rekordowy przyrost liczby zabójstw w USA w 2020 r.

Źródło: CDC i FBI (2021).

W USA w 2020 r. odnotowano **7,8 zabójstw na 100 tys. mieszkańców** (rok wcześniej wskaźnik ten wynosił 6).

Według FBI w 2020 r. roku popełniono **21 570 zabójstw**, co oznacza wzrost o 29% w porównaniu z 16 669 w 2019 r. i najwyższy roczny wynik od 1995 r.

Zabójstwa

Rok	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	% wykrycia
2021	625	616	98,20
2020	641	631	98,00
2019	524	512	97,70
2018	531	511	95,90
2017	513	501	97,10
2016	456	440	96,30
2015	495	471	94,60
2014	526	507	95,80
2013	574	549	95,00
2012	582	557	94,20
2011	662	637	94,70
2010	680	634	92,30
2009	763	721	92,80
2008	759	720	93,10
2007	848	815	93,40
2006	816	762	92,40
2005	837	771	90,60
2004	980	913	90,80
2003	1 039	934	87,50
2002	1 188	1 081	89,40
2001	1 325	1 171	87,50
2000	1 269	1 123	87,00
1999	1 048	903	85,70

+22%
w 2020 r.

Motywy zabójstw w Polsce, 2013-2016

Zgodnie z ustaleniami Policji, sprawcy popełnionych w Polsce w 2013 roku zabójstw (w tym usiłowań) kierowali się następującymi motywami:

- 168 – motyw nieporozumień rodzinnych (w roku 2012: 168),
- 135 – motyw „inny”, np. chuligański, z zazdrości (200),
- 31 – motyw rabunkowy (57),
- 11 – motyw seksualny (7),
- 9 – na zlecenie (8),
- 197 – motyw nieustalony (142).

Zgodnie z ustaleniami Policji, sprawcy popełnionych w Polsce w 2014 roku zabójstw (w tym usiłowań) kierowali się następującymi motywami: 143 - motyw nieporozumień rodzinnych, 134 - motyw „inny”, np. chuligański, z zazdrości, 37 - motyw rabunkowy, 9 - porachunki przestępcze, 6 - motyw seksualny, 1 - na zlecenie, 199 - motyw nieustalony.

Zgodnie z ustaleniami Policji sprawcy popełnionych w Polsce w 2015 roku zabójstw (w tym usiłowań) kierowali się następującymi motywami: 135 – motyw nieporozumień rodzinnych, 118 – motyw „inny”, np. chuligański, z zazdrości, 43 – motyw rabunkowy, 8 – porachunki przestępcze, 6 – motyw seksualny, 4 – na zlecenie, 185 – motyw nieustalony.

Zgodnie z ustaleniami Policji sprawcy popełnionych w Polsce w 2016 roku zabójstw kierowali się następującymi motywami: 126 – motyw nieporozumień rodzinnych, 114 – motyw „inny”, np. chuligański, z zazdrości, 24 – motyw rabunkowy, 11 – porachunki przestępcze, 7 – na zlecenie, 4 – motyw seksualny, 181 – motyw nieustalony.

Kary za zabójstwa

Art. 148 k.k.

§ 1. Kto zabija człowieka, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8, karze 25 lat pozbawienia wolności albo karze dożywotniego pozbawienia wolności.

§ 2. Kto zabija człowieka: 1) ze szczególnym okrucieństwem, 2) w związku z wzięciem zakładnika, zgwałceniem albo rozbojem, 3) w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie, 4) z użyciem materiałów wybuchowych, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 12, karze 25 lat pozbawienia wolności albo karze dożywotniego pozbawienia wolności.

§ 3. Karze określonej w § 2 podlega, kto jednym czynem zabija więcej niż jedną osobę lub był wcześniej prawomocnie skazany za zabójstwo oraz sprawca zabójstwa funkcjonariusza publicznego popełnionego podczas lub w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych związanych z ochroną bezpieczeństwa ludzi lub ochroną bezpieczeństwa lub porządku publicznego.

§ 4. Kto zabija człowieka pod wpływem silnego wzburzenia usprawiedliwionego okolicznościami, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Wymiar kary		2014	2015	2016	2017	2018
		w liczbach bezwzględnych				
Ogółem skazani za w/w przestępstwa		383	362	353	313	293
Grzywna samoistna	razem	0	0	0	0	0
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
Ograniczenie wolności	razem	0	0	0	0	0
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
Pozbawienie wolności	razem	294	292	265	251	228
	z zawieszeniem	2	2	0	2	1
1 miesiąc	razem	0	0	0	0	0
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
2 miesiące	razem	0	0	0	0	0
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
3 miesiące	razem	0	0	0	0	0
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
4-5 miesięcy	razem	1	0	0	0	0
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
6 miesięcy	razem	0	0	0	0	0
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
7-11 miesięcy	razem	1	4	0	0	0
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
1 rok	razem	0	1	0	1	0
	z zawieszeniem	0	1	0	1	0
od 1 roku do 2 lat	razem	1	0	1	0	0
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
2 lata	razem	2	1	0	0	1
	z zawieszeniem	2	1	0	0	1
od 2 lat do 3 lat	razem	4	8	5	3	4
	z zawieszeniem	0	0	0	1	0
3 lata	razem	9	12	5	11	6
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
od 3 do 5 lat	razem	26	35	24	18	21
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
od 5 do 8 lat	razem	66	58	58	50	53
	z zawieszeniem	0	0	0	0	0
od 8 do 10 lat		65	59	49	56	42
od 10 lat do 15 lat		119	114	123	112	101
Kara mieszana (pozbawienie wolności + ograniczenie wolności)		•	0	0	0	0
25 lat pozbawienia wolności		66	64	68	50	41
Dożywotnie pozbawienie wolności		23	6	20	12	24

Kary za zabójstwo (art.148 kk)

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości,
Statystyka sądowa, Prawomocne skazania
osób dorosłych 2014-2018.